

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ "ЛЬВІВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА"
КАФЕДРА СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ
ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТУСА
КАФЕДРА ІНФОРМАЦІЙНИХ
СИСТЕМ УПРАВЛІННЯ

INFORMATION COMMUNICATION SOCIETY

**ХІІ МІЖНАРОДНА
НАУКОВО-ТЕХНІЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ
«ІНФОРМАЦІЯ, КОМУНІКАЦІЯ,
СУСПІЛЬСТВО 2023»
ПРИСВЯЧЕНА ПАМ'ЯТІ ПРОФЕСОРА
АНДРІЯ ПЕЛЕЩИШИНА**

**18–20 ТРАВНЯ 2023
УКРАЇНА,
с. Зозулі (Львівська область)**

УДК 004:316.77:002(06)

I-741

Організатор конференції:

Національний університет «Львівська політехніка»
Кафедра соціальних комунікацій та інформаційної діяльності

Донецький національний університет імені Василя Стуса
Кафедра інформаційних систем управління

Organized by:

Lviv Polytechnic National University
Social Communication and Information Science Department

Vasyl' Stus Donetsk National University
Department of Management Information Systems

Інформація, комунікація, суспільство 2023 : матеріали 12-ї
I 741 Міжнародної наукової конференції ICS-2023. – Львів: Видавництво
Львівської політехніки, 2023. – Режим доступу: http://skid.lpnu.ua/wp-content/uploads/2023/05/ICS2023_Proceedings.pdf, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. і англ.
ISBN 978-966-941-823-4

У збірнику опубліковано матеріали конференції, присвяченої проблемам у галузі соціальних комунікацій, інформаційної діяльності, консолідації інформації, документознавства, електронного урядування, прикладної психології та лінгвістики.

Видання призначено для науковців, аспірантів, студентів.

УДК 004:316.77:002(06)

Відповідальний за випуск О. В. Марковець

Матеріали подано в авторській редакції

ISBN 978-966-941-823-4

© Національний університет
«Львівська політехніка», 2023

ЗМІСТ

Документознавство та інформаційна діяльність у системі сучасних наукових досліджень	14
<i>Збанацька О., Добровольська В.</i> Кваліфікований електронний підпис в системі електронних довірчих послуг	15
<i>Пасічник М.</i> Тенденції розвитку електронних видань	17
<i>Горова В., Свердлик З.</i> Практичні аспекти використання соціальних мереж у комунікаційній діяльності територіальних громад України	19
<i>Савчук Г.</i> Інформаційний пошук, витяг інформації та прихована інформація в офіційних документах	21
<i>Ткач З.</i> Використання MS Excel для ведення обліку кадрового персоналу у закладах вищої освіти	23
<i>Яворська Н., Вовк Н.</i> Особливості підбору персоналу логістичної компанії	25
<i>Бем Н.</i> Напрями інформаційної діяльності Центру інформації та документації НАТО в Україні	27
Безпека інформаційного простору держави	29
<i>Проскурін Д., Гнатюк С.</i> Підхід до оцінювання рівня випадковості бінарних послідовностей на основі одновимірної згорткової нейронної мережі	30
<i>Дуднік А., Фесенко А.</i> Перспективи застосування технології LoRa для дистанційних систем подвійного призначення	32
<i>Берест І.</i> Страйкові перипетії в Галичині на початку ХХ століття	34
<i>Мина Ж., Кириченко С.</i> Комплексний підхід до проблеми інформаційної безпеки як складової національної безпеки	36
<i>Ліщинська Н.</i> «Домінанти зла»: міфологеми та символи як засоби маніпулювання суспільною свідомістю в контексті інформаційної війни	38
<i>Царук Д., Фесенко А.</i> Застосування асиметричної криптографії для безпечного документообігу	40
<i>Горбач О.</i> Колоніалізм в зовнішній політиці росії	42
Бібліотечна, архівна та музейна діяльність в умовах розвитку інформаційного суспільства	44
<i>Anita Has-Tokarz</i> Public libraries in Poland facing the needs of refugees from Ukraine. Challenges and implementations	45
<i>Renata Malesa</i> Research data management - a new function of academic libraries	47
<i>Мечковська К.</i> Комунікація в музеях – завдання, можливості, перспективи	49
<i>Курченко Т.</i> Міжнародна співпраця як фактор формування регіонального цифрового документального ресурсу в період російсько-української війни: досвід ДАКО	51
<i>Халецька Л.</i> Розвиток інтернет-комунікацій в контексті реалізації «Стратегії ІФЛА на 2019–2024 рр.»	53

<i>Машиталір В., Петрушка А.</i> Популяризація читання як інноваційний вид діяльності бібліотеки	55
<i>Ковальська Л., Яворська Т.</i> Запобігання стиранню національної пам'яті України в умовах російської агресії	57
<i>Сокіл М., Андрухів А.</i> Перспективи використання технології Blockchain з інтеграцією ChatGPT у академічних бібліотеках	59
<i>Мина Ж., Марковець М.</i> Аспекти розвитку бібліотечної та архівної справи в інформаційному суспільстві	61
<i>Цяпало Н., Петрушка А.</i> Популяризації бібліотек у вузькогалузевих спільнотах	63
<i>Комова М., Татушко С.</i> Термінологічна діяльність в галузі архітектури	65
<i>Grażyna Piechota</i> Artificial intelligence in a modern museum - application of Deepfake and CoArt	67
<i>Думанський Н., Добровольська В.</i> Вплив соціальних мереж та інших онлайн-платформ на процес каталогізації бібліотечних фондів	69
<i>Локтева В., Марковець О.</i> Популяризація наукових заходів Наукового товариства імені Шевченка у соціальній мережі Facebook	71
<i>Кривішин Л., Петрушка А.</i> Бібліотечна діяльність в умовах розвитку інформаційного суспільства	73
<i>Лесишин Х., Марковець О.</i> Джерела отримання інформації для формування генеалогічного дерева	75
<i>Мельник В.</i> Іноваційні проблеми розвитку музеїв України в умовах інформаційного суспільства	77
Електронна демократія та електронне урядування	79
<i>Волошанівський В., Басюк Т.</i> Інформаційна система підтримки процесу електронного волевиявлення на платформі Salesforce	80
Лінгвістичні технології інформаційної діяльності	82
<i>Лукаш Г.</i> Творче мислення в інформаційній діяльності	83
<i>Сидорук М., Вовк Н.</i> Українізація спеціалізованого тематичного контенту	85
<i>Шкіцька І.</i> Сучасні підходи до мовної підготовки фахівців з інформаційної, бібліотечної та архівної справи	87
Психологічна та педагогічна компоненти документно-інформаційної діяльності	89
<i>Тур О., Шабуніна В.</i> Відчуження особистості як наслідок впливу техногенного середовища	90
<i>Полоцький Ю., Кухтяк О.</i> Менторство в сучасному освітньому просторі	92
<i>Березко О., Жежнич П.</i> Відкрита наука – інструмент відновлення та розвитку української системи науки та освіти	94
Технології інформаційного менеджменту та інтелектуального опрацювання даних	96

Лінгвістичні технології інформаційної діяльності

Сучасні підходи до мовної підготовки фахівців з інформаційної, бібліотечної та архівної справи

Ірина Шкіцька

Кафедра інформаційної та соціокультурної діяльності

Західноукраїнський національний університет

Тернопіль, Україна

i.shkitska@gmail.com

Abstract. The article outlines new approaches to teaching documentary linguistics, describes changes in the content of this academic course, the requirements for its practical component, in particular the essence and types of exercises, the topics of case studies for the academic course, which prove the implementation of a student-centered approach and meet requirements of the modern information society. The author emphasizes the importance of familiarizing students with the changes occurring in the modern Ukrainian language and its business style in particular, and the role of a practical component in the language training of future information, library and archival specialists.

Key words: documentary linguistics, student-centered approach, information, library and archival studies, business Ukrainian, linguistic competence

ВСТУП

Зміни, що відбуваються в сучасному українському суспільстві, пов'язані з інтеграцією України в європейський простір, глобалізаційними процесами, розвитком новітніх інформаційних технологій, цифровізацією різних сфер суспільного життя, позначаються на ситуації на ринку праці та повинні бути врахованими в підготовці фахівців різних сфер, у тому числі інформаційної, бібліотечної та архівної справи.

Незважаючи на вдосконалення сучасного програмного забезпечення для роботи з

текстом, перехід багатьох установ із традиційної форми документообігу на електронну, активне використання штучного інтелекту для виконання виробничих завдань, грамотність майбутнього документознавця і працівника інформаційної сфери залишається однією з його ключових фахових компетентностей.

Чимало праць українських і зарубіжних учених присвячені різним аспектам документної лінгвістики: її концепції, тенденціям розвитку, місцю серед інших лінгвістичних наук [1; 2; 3; 4 та ін.]. Низка статей розкриває специфіку викладання лінгвістичних основ документознавства в закладах вищої освіти, наприклад [5].

Метою нашої розвідки є визначення нових підходів до викладання документної лінгвістики, окреслення змін у змісті курсу, вимог до його практичного складника, що забезпечує реалізацію студентоцентрованого підходу та відповідає запитам сучасного інформаційного суспільства.

ОСНОВНА ЧАСТИНА

Вивчення навчальної дисципліни «Документна лінгвістика» варто починати з основних понять стилістики та протиставлення офіційно-ділового стилю іншим функціональним стилям української мови. Доцільно знайомити студентську молодь з історією формування ділового стилю та його основних жанрових різновидів.

Висвітлюючи тему «Правопис текстів офіційно-ділового стилю», недоцільно переобтяжувати студентів описом усіх правописних норм: слід зосередитися лише на головному і відносно новому. Студенти повинні розуміти, що офіційно-діловий стиль є консервативним і все нове в мові повинно спочатку стати звичним для її користувача в

інших сферах, щоб потім сприйматися як нейтральне чи нормативне в діловій. При цьому приклади до орфограм не повинні виходити за межі книжних стилів.

Розглядаючи тему «Лексика текстів службових документів», не можна оминати увагою явища мовної надлишковості та тавтології. У темі, присвяченій репрезентації різних частин мови, зокрема іменників, доцільно підняти питання функціонування в мові фемінітивів, наголошуючи на тому, що тотальне й бездумне творення жіночих форм іменників на позначення посад, звань, роду діяльності може шкодити мові та засмічувати її.

Окремої уваги потребує проблема збільшення кількості іншомовних слів, зокрема англіцизмів, у сучасній українській мові, у тому числі діловій. Розглядаючи це питання, важливо вчити здобувачів освіти не тільки розуміти значення фахових термінів-англіцизмів, але й замінити запозичені іншомовні слова українськими відповідниками, уникаючи невмотивованого вживання чужих елементів у мові.

Закріпленню теоретичного матеріалу сприятиме виконання низки різноманітних вправ і завдань. Серед них — вправи на добір синонімів, антонімів, евфемізмів, завдання на пояснення значення іншомовних слів, розрізнення явищ тавтології та плеоназму, трансформацію слів і речень в офіційно-діловий стиль, розрізнення паронімів і омонімів, редагування текстів, утворення словосполук та речень із певними словами тощо. Не менш важливими є вправи на добір влучних слів й узгодження дієслів із прийменниками.

Цікавою формою аудиторної роботи зі студентською молоддю є виконання кейсів, чи ситуаційних завдань. В їхній основі можуть лежати ситуації, що виникають під час складання типових управлінських документів. Ідеться про прийняття рішення щодо складання документа певного жанру за описуваною ситуацією; коректне формулювання підстави, обґрунтування, прохання чи пропозиції; вибір доречної назви документа; виправлення мовних помилок у поданих текстах; обрання стратегії перекладу

службових документів з української мови на іноземну і навпаки; знання правил переносу слів й уживання абrevіатур у текстах офіційно-ділового стилю; використання можливостей сучасних комп'ютерних програм-текстових редакторів, знання правил оформлення таблиць; розміщення реквізитів у ділових паперах і відповідності їхнього змістового наповнення ситуації, що склалася.

Таким чином, навчальні дисципліни лінгвістичного циклу, зокрема «Документна лінгвістика», відіграють важливу роль у становленні висококваліфікованого і грамотного фахівця з інформаційної, бібліотечної та архівної справи. У межах вивчення курсу здобувачів освіти потрібно знайомити з тенденціями розвитку сучасної української мови та її офіційно-ділового стилю зокрема, приділяти належну увагу практичному складнику курсу, застосовувати інтерактивні методи аудиторної роботи.

ЛІТЕРАТУРА

- [1] Nick Thieberger. "Documentary Linguistics: Methodological Challenges and Innovative Responses". *Applied Linguistics*, vol. 37, Issue 1, pp. 88–99, February 2016.
- [2] Frank Seidel. "Documentary linguistics: A language philology of the 21st century". *Language documentation and description* London: SOAS, 2016, vol. 13, pp. 23-63.
- [3] М. Навальна. "Лінгвістичні дисципліни – місток до мовної культури майбутніх документознавців". Society. Document. Communication. Соціум. Документ. Комунікація, 2018, Вип. 5, С. 13-22.
- [4] Л. Пізнюк. "Кілька зауваг до тенденцій розвитку документної лінгвістики в Україні". Розвиток сучасної освіти і науки: результати, проблеми, перспективи. Конін – Ужгород – Дрогобич: Посвіт, 2018, С. 343.
- [5] С. Литвинська. "Опрацювання новацій українського правопису 2019 р. на заняттях з навчальної дисципліни «Лінгвістичні основи документознавства»". Інформація та соціум: матеріали V Міжнар. наук.-практ. конф. – ДонНУ імені Василя Стуса. Вінниця, 2020, С. 16–17